

NORGES HØYESTERETT

Den 21. desember 2017 avsa Høyesterett dom i

HR-2017-2444-A, (sak nr. 2017/1782), straffesak, anke over dom,

A (advokat Halvard Helle)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Erik Førde)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bull**: Saken gjelder straffutmåling først og fremst for oppbevaring av 1 225 gram amfetamin. Den reiser særlig spørsmål om betydningen av domfeltes tilståelse av et forhold politiet ellers ikke ville ha avdekket.
- (2) A ble 19. september 2016 siktet av politimesteren i Oslo for overtredelse av straffeloven 2005 § 232 første ledd jf. § 231 første ledd – grov narkotikaforbrytelse. Grunnlaget er som følger:

"Tirsdag 23. februar 2016 kl. 21.00 i ----- 0 i og på bopel i ----- 0 i Oslo oppbevarte han 1225 gram amfetamin, 11,5 gram MDMA (metylendioksymetamfetamin), 2,2 gram kokain, 22 gram hasj og 17 gram marihuana."
- (3) Siktelsen gjaldt også fire andre forhold. Det første er overtredelse av straffeloven § 231 første ledd, narkotikaforbrytelse, for i tidsrommet medio februar 2016 å ha solgt 3 ecstasytabletter og 2,5 gram hasj for 600 kroner. De tre siste forholdene henger sammen og gjelder brudd på vegtrafikkloven ved 23. februar 2016 å ha kjørt påvirket av amfetamin og uten gyldig førerkort, samt brudd på legemiddeloven for å ha brukt amfetamin.
- (4) Oslo statsadvokatembeter tiltrådte siktelsen, og Oslo tingrett avsa 6. oktober 2016 tilståelsesdom med slik domsslutning:

- "1. A, født 00.00.1982, dømmes for overtredelse av
- straffeloven (2005) § 232 første ledd jf. § 231 første ledd,
  - straffeloven (2005) § 231 første ledd,
  - vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. annet ledd jf. tredje ledd jf. fjerde ledd jf. § 22 første ledd,
  - vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 24 første ledd første punktum og
  - legemiddeloven § 31 annet ledd jf. § 24 første ledd,
- til fengsel i 2 – to – år, jf. straffeloven (2005) § 79 bokstav a.
- Varetekt kommer til fradrag med 77 – syttisyv – dager, jf. straffeloven (2005) § 83.
2. A dømmes til tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for alltid, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første og tredje ledd første punktum, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. § 3-3."

- (5) A anket over straffutmålingen til Borgarting lagmannsrett, som 22. mai 2017 avsa dom med slik domsslutning:

"I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 10 – ti – måneder."

- (6) Dommen er avsagt under dissens, idet en fagdommer og en meddommer mente at straffen burde settes til fengsel i ett år og to måneder.
- (7) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen.
- (8) *Mitt syn på saken*
- (9) A er en polsk statsborger, utdannet bygningsingeniør, som kom til Norge for å arbeide i 2008. Han arbeidet i flere år som snekker i et norsk firma.
- (10) A er tidligere straffet. I 2012 ble han dømt til 30 dagers fengsel for to tilfeller av promillekjøring. I 2015 ble han dømt til fem måneders fengsel for bedrageri og falsk forklaring, blant annet overfor NAV, og i mars 2016 ble han funnet skyldig i oppbevaring av til sammen 32,69 gram amfetamin ved to anledninger i august og september 2015. Han ble dømt til fengsel i syv måneder, som fellesstraff med straffen fra 2015.
- (11) Høsten 2015 satt A en tid varetektsfengslet for oppbevaring av amfetamin – de forhold dommen fra mars 2016 gjaldt. Da han ble løslatt, var han uten fast arbeid og mottok dagpenger fra NAV på cirka 8 000 kroner brutto hver annen uke. Via en bekjent fikk han bo i et bokollektiv. Først bodde han i stuen, men i begynnelsen av desember fikk han et eget rom. Han skulle egentlig betale 5 000 kroner per måned for rommet i form av arbeid for utleier. Det ble det imidlertid ikke noe av fordi utleier manglet penger til å kjøpe inn materialer.
- (12) Halvannen uke etter at han overtok rommet, kom utleier med en pakke amfetamin som han ønsket at A skulle oppbevare for ham i et hulrom bak skapet på rommet. A godtok

dette. Det nærmere hendelsesforløpet fremgår av hans protokollerte forklaring for tingretten, som lagmannsretten har sitert blant annet følgende fra:

"Den 23. februar 2016 skulle han til en kompis for å røyke marihuana. Mens han kjørte dit ble han stoppet av en politipatrulje som mistenkte amfetamin. Allerede i første politiavhør erkjente han alt for politiet. Politiet fant først ikke den store mengden med amfetamin under ransakelsen av rommet hans før siktede selv forklarte om hulrommet bak garderobeskapet. Først etter andre forsøk fant politiet amfetaminen på grunnlag av opplysningene fra siktede."

- (13) Lagmannsretten har lagt til grunn at politiet ransaket rommet til A før han ble avhørt, men uten å finne stoffet som var gjemt bak skapet. I avhøret fortalte A om gjemmededet bak skapet, som politiet så fant i en ny ransaking. Lagmannsretten legger til grunn som sannsynlig at dette stoffet ikke var blitt funnet uten tilståelsen.
- (14) Om As rolle under oppbevaringen har han forklart følgende, sitert fra den protokollerte forklaringen som lagmannsretten gjengir:

"På spørsmål fra aktor forklarte siktede at han ikke fikk penger for jobbene han utførte for utleier, men redusert husleie. Mengden med narkotika spilte ikke så stor rolle fordi han ville ha et sted å bo uten å betale leie. Det var ikke plass til så mye narkotika i hulrommet bak skapet, men det kunne vært plass til ca. 1 kg amfetamin."

På spørsmål fra forsvarer forklarte siktede at han bodde i bokollektivet fra desember 2015 til han ble pågrepet 23. februar 2016. Det var ingen fysisk pengeutveksling med utleier i denne perioden, men han fikk amfetamin til eget bruk og til oppbevaring. Utleier var innom med jevne mellomrom – ca. 2 dager i uken – for å hente narkotika fra skapet. Mengden med narkotika i garderobeskapet varierte. Siktede visste ikke nøyaktig hvor mye narkotika som var der til enhver tid. Han hadde ikke veid dette. I avhøret sa han det kunne være ca. ½ til 1 kg med amfetamin. Han erkjente mengden med narkotika i siktelsen fordi politiet opplyste om den nøyaktige vekten – han visste ikke selv den nøyaktige mengden."

- (15) Det helt dominerende ved straffutmålingen er oppbevaringen av amfetamin på rommet som A disponerte i bokollektivet. Lagmannsretten har lagt til grunn at kjøringen i ruspåvirket tilstand isolert sett ville ha gitt en straff av fengsel i 30–45 dager tatt i betraktning at han tidligere er dømt for to tilfeller av promillekjøring, og at de øvrige forholdene isolert sett tilsier bøtestraff og bare tas i betraktning som straffskjerpene forhold. Jeg er enig i dette.
- (16) Ved straffutmålingen for oppbevaringen tar jeg, som lagmannsrettens flertall, utgangspunkt i Rt-2014-846, der det i avsnitt 13 ble uttalt at straffenivået for oppbevaring av 900 gram amfetamin av normal styrkegrad ligger et sted mellom to og et halvt og tre års fengsel, men nærmere to og et halvt år. I HR-2017-1675-A avsnitt 16 ble det lagt til grunn at straffen for en kurér ved innførsel av 1,2 kilo amfetamin ligger på fengsel i noe over tre år. Oppbevaring skal straffes noe mildere enn innførsel.
- (17) Det skal imidlertid tas hensyn til at rundt 630 gram av partiet som ble funnet ved ransakingen, hadde en gjennomsnittlig styrke på 6 prosent. Dette er så vidt langt under normal styrkegrad, som i Rt-2008-1373 avsnitt 13 er antatt å være i underkant av 40 prosent, at det må få betydning selv om domfelte selv neppe la vekt på dette. Jeg viser til avsnitt 9 og 10 i samme dom. Som det fremgår av avsnitt 11, skal en korrigering for styrkegrad foretas ut fra en samlet skjønnsmessig vurdering, ikke på grunnlag av en matematisk omregning.

- (18) As rolle kan etter mitt syn ikke bagatelliseres. Oppbevaringen var – slik han selv kunne observere – ledd i en nokså omfattende narkotikaomsetning. Det ble hentet stoff ut fra skjulestedet i snitt to ganger i uken, og det ble også lagt stoff tilbake flere ganger i måneden. A hadde selv fysisk befatning med stoffet. Videre hadde han økonomisk fordel av å la rommet bli brukt på denne måten. Han slapp å betale leie og fikk av og til noe stoff til eget bruk.
- (19) Jeg legger også noe vekt på at dette ikke var første gang han hadde befatning med amfetamin, og at oppbevaringen skjedde nokså kort tid etter at han var sluppet ut fra et varetekstopphold knyttet til det forrige forholdet, som han ble dømt for 17. mars 2016.
- (20) Et riktig utgangspunkt er da etter mitt syn en straff på fengsel i to år og ni måneder for oppbevaringen av amfetamin. Det er for så vidt også lagmannsrettens utgangspunkt før fradrag blant annet for As tilståelse.
- (21) Det følger av straffeloven § 78 bokstav f at det skal gjøres et fradrag i straffen på grunn av As tilståelse og samarbeid med politiet. Som det fremgår av Rt-2012-330 avsnitt 17, er det vanskelig å sette opp generelle retningslinjer for størrelsen på det fradraget som bør gis i den enkelte sak. Vesentlige momenter vil blant annet være "omfanget av samarbeidet, betydningen av den hjelp siktede har gitt, og hvilken risiko han eller hun har utsatt seg for som følge av bistanden".
- (22) Tilståelsen hadde den virkning at saken kunne pådømmes som tilståelsessak. Viktigere i dette tilfellet er imidlertid at oppbevaringen ikke ville ha blitt oppdaget om ikke A selv hadde fortalt om det. Tilståelsen påførte ham dermed en adskillig strengere straff enn han ellers ville ha fått. Det må også legges vekt på at tilståelsen førte til at det beslaglagte partiet ikke kom på markedet.
- (23) På den annen side må det tas høyde for tilståelser som etter forholdene bør kunne medføre enda høyere fradrag enn i denne saken, typisk når gjerningspersonen selv oppsøker politiet og forteller om et lovbrudd som ellers ikke ville ha blitt oppdaget. Jeg viser i denne forbindelse til uttalelsen i Ot.prp. nr. 81 (1999–2000) side 39–40, der departementet stiller seg skeptisk til om en tilståelse bør kunne settes til så mye som halvparten av det som ellers ville ha blitt ilagt, noe justiskomiteen synes å slutte seg til i Innst. O. nr. 45 (2000–2001) side 8.
- (24) Lagmannsrettens flertall fastsatte etter en samlet vurdering straffen for A til fengsel i ett år og ti måneder. Når man tar hensyn til at en drøy måned av dette gjelder promillekjøringen, som skal holdes utenfor tilståelsesfradraget, er fradraget i praksis på rundt 12 måneder fra et utgangspunkt på – som nevnt – to år og ni måneder for oppbevaringen. Lagmannsretten synes imidlertid da å ha tatt hensyn til også det den mener er As svært underordnede rolle. Som det har fremgått, synes jeg ikke As rolle som oppbevarer er så ubetydelig at det i seg selv tilsier et fradrag – som uansett burde ha vært foretatt før fradraget for tilståelsen. Jeg mener imidlertid at omstendighetene omkring tilståelsen i seg selv her tilsier et fradrag på 12 måneder, altså på rundt 35 prosent.
- (25) Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å gi ytterligere fradrag for lang saksbehandlingstid. Selv om det var noe liggetid ved politiets oversendelse av As anke over lagmannsrettens dom til statsadvokaten, er den totale behandlingstiden likevel noe under to år.

- (26) Det er positivt at A har gjennomgått et avvenningsprogram og ulike kurs i fengselet, men dette har ikke et slikt omfang at det er tale om rehabilitering som kan føre til fradrag i straffen.
- (27) Derimot bør det gjøres et ytterligere fradrag fordi det her er tale om en etterskuddsdom med Oslo tingretts dom 17. mars 2016. Den dommen ble avsagt etter de handlingene som A nå dømmes for, og etter straffeloven § 82 annet ledd skal den samlede straffen ikke være strengere enn om alle forhold var blitt pådømt samtidig.
- (28) Dommen 17. mars 2016 gjaldt to tilfeller av oppbevaring av amfetamin til eget bruk, til sammen cirka 33 gram med styrkegrad langt under det normale. A avla tilståelse ved pågripelsen, noe det også ble lagt vekt på ved straffutmålingen.
- (29) Tingrettens dom 17. mars 2016 var selv en etterskuddsdom med Oslo tingretts dom 19. oktober 2015, der A var blitt dømt i det vesentlige for tre tilfeller av bedrageri til fengsel i fem måneder. I dommen 17. mars 2016 ble straffen fastsatt til fengsel i syv måneder.
- (30) I likhet med det både aktor og forsvarer har gjort gjeldende, mener jeg at forholdene som ble pådømt 17. mars 2016, ikke ville ha gjort utslag på straffutmålingen dersom de var blitt pådømt samtidig med de forholdene som nå pådømmes. Det bør derfor gjøres et fradrag på to måneder, slik at straffen nå fastsettes til fengsel i ett år og åtte måneder.
- (31) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder.
2. Til fradrag i straffen går 518 – femhundreogått – dager for utholdt varetekt.

- (32) Dommer **Indreberg:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (33) Dommer **Normann:** Likeså.
- (34) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (35) Justitiarius **Øie:** Likeså.
- (36) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder.
2. Til fradrag i straffen går 518 – femhundreogatten – dager for utholdt varetekt.

Riktig utskrift bekrefte: